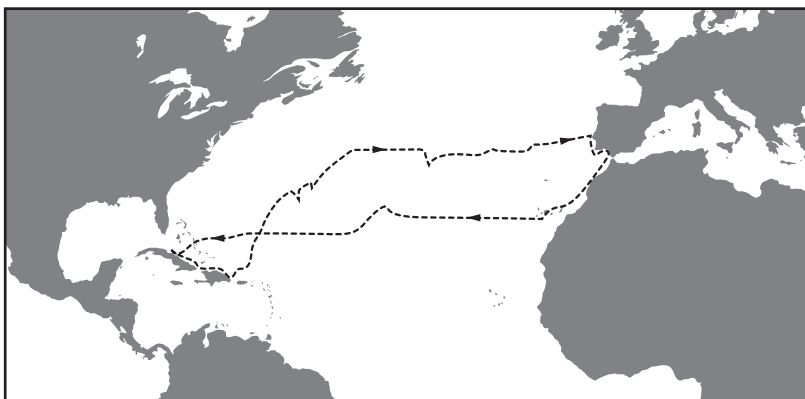

Завдання 1–36 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. На рисунку позначено шлях експедиції, яку очолював

- А Фернандо Магеллан
- Б Христофор Колумб
- В Васко да Гама
- Г Джеймс Кук

2. Різниця між тривалістю дня і ночі

- А збільшується з наближенням до полюсів
- Б збільшується від полюсів до екватора
- В зменшується зі сходу на захід
- Г зменшується із заходу на схід

3. Поява вимоїни на схилі горба свідчить про те, що розпочався процес

- А водної ерозії
- Б фізичного вивітрювання
- В видування пухких порід
- Г просідання лесових порід

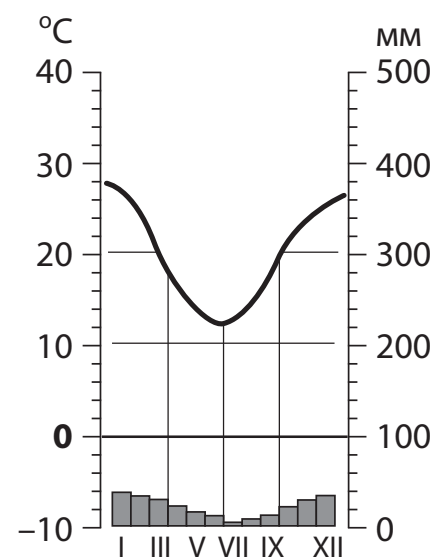
4. Яка протока сполучає Середземне море з Атлантичним океаном?

- А Босфор
- Б Ла-Манш
- В Магелланова
- Г Гібралтарська

5. Укажіть спільну ознаку тропічного й помірних типів клімату.

- А низький атмосферний тиск
- Б велика кількість опадів
- В пасатна циркуляція повітря
- Г сезонні зміни температури повітря

6. Укажіть правильну відповідність «природна зона – тип ґрунтів, характерний для неї».
- А тундра – буроземні
 - Б тайга – підзолисті
 - В широколисті ліси – каштанові
 - Г вологі вічнозелені ліси – коричневі
7. Чим зумовлений зональний розподіл солоності поверхневих вод Світового океану?
- А льодовим режимом та режимом випадання опадів
 - Б співвідношенням атмосферних опадів і випаровування
 - В кількістю вологи, що надходить в океан з мантиї
 - Г обсягом відходів людської життєдіяльності, що потрапили в океан
8. Яке природне явище можна спостерігати в Антарктиді?
- А фонтанування гейзерів
 - Б мерехтіння полярного сяйва
 - В міграції білих ведмедів
 - Г знелісення узбережжя
9. Чому на Африканському континенті переважає рівнинний рельєф?
- А складкоутворення на материк завершилися в кайнозойську еру
 - Б в основі материка лежить давня докембрійська платформа
 - В материк перетинає найбільша на суходолі система розломів
 - Г на поверхні материка відклалися уламкові осадові породи
10. Для якого типу клімату і на якому материкі характерні середньомісячні показники температури повітря й опадів, відображені на кліматограмі?
- А помірно континентального в Північній Америці
 - Б субтропічного середземноморського в Євразії
 - В тропічного пустельного в Австралії
 - Г екваторіального в Африці

11. Який природний об'єкт порушує широтне простягання природних зон у Північній Америці?
- А долина Міссісіпі
 - Б багаторічна мерзлота Аляски
 - В Центральна рівнина
 - Г гірські хребти Кордильєр

12. Природну зону вологих вічнозелених лісів на картосхемі Південної Америки позначено буквою

- А
- Б
- В
- Г

13. Гори Аппалачі за віком та висотою подібні до
- А гір Анди та Кордильєри
 - Б Тибетського нагір'я та гір Гімалаї
 - В гір Атлас та Ефіопського нагір'я
 - Г Уральських гір та Великого Вододільного хребта

14. Укажіть особливість географічного положення України.
- А безпосередньо межує з трьома країнами Європи і двома країнами Азії
 - Б усі сусідні держави належать до групи країн, що розвиваються
 - В розташована серед країн, у яких домінуюча релігія – християнство
 - Г оточена країнами – членами Північноатлантичного альянсу (НАТО)

15. З якими тектонічними структурами, що позначені цифрами на картосхемі України, пов'язані басейни кам'яного вугілля?

- А 2, 6, 12
- Б 3, 7, 10
- В 4, 9, 14
- Г 5, 8, 15

16. Повітряна маса з Атлантики рухається на схід, долаючи гірські хребти Карпат. Оцініть абсолютну вологість і температуру повітря, що спускається підвітряними схилами, порівняно з тим повітрям, що піднімалося навітряними схилами.

- А вологість більша, температура вища
- Б вологість більша, температура нижча
- В вологість менша, температура нижча
- Г вологість менша, температура вища

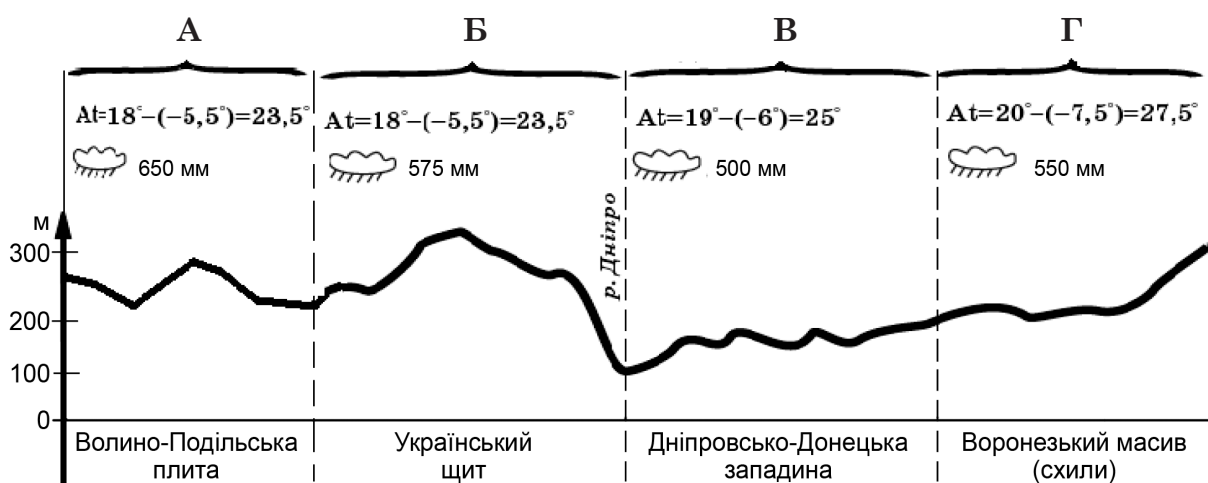
17. Чому солоність вод північно-західної частини Чорного моря в січні більша, ніж у липні?

- А протягом зимових місяців істотно менший об'єм річкового стоку
- Б узимку циклони спричиняють переважно дощову, туманну погоду
- В узимку зменшується температура поверхневих вод і випаровування
- Г зимові шторми піднімають з глибини насичену сірководнем воду

18. Чим пояснюють відмінності об'єму твердого стоку та прозорості води річок у різних регіонах України?

- А геологічною будовою
- Б сезонністю клімату
- В типами ґрунтів
- Г широтною зональністю

19. Визначте за рисунком характеристики Дністровсько-Дніпровського лісостепо-вого краю.

20. Порівняйте умови формування чорноземних і каштанових ґрунтів на території України. Що спричинило менший уміст гумусу в каштанових ґрунтах порівняно з чорноземами?

- А менша величина сумарної сонячної енергії
- Б менший показник випаровування
- В менше водоносних горизонтів
- Г менша кількість рослинних решток

21. Проаналізуйте наведену в таблиці статистичну інформацію щодо потоків міграції в окремих областях України. Визначте область з міграційним скороченням населення.

	<i>Область</i>	<i>Кількість прибулих, осіб</i>	<i>Кількість вибулих, осіб</i>
А	Житомирська	12813	12754
Б	Рівненська	7629	7882
В	Львівська	31031	26049
Г	Харківська	17915	17118

22. На карті позначено 11 з найпотужніших теплових електростанцій в Україні. Де потрібно додатково позначити кілька потужних ТЕС і ТЕЦ, щоб відобразити два основні принципи їхнього розташування – наближення до джерел палива й до споживача електроенергії?

- А у Києві та Луганській області
- Б у Миколаєві та інших портових містах
- В у Прикарпатті та Закарпатті
- Г у Житомирській і Чернігівській областях

23. У якій області України основними стаціонарними джерелами викидів шкідливих речовин в атмосферу є металургійні комбінати?

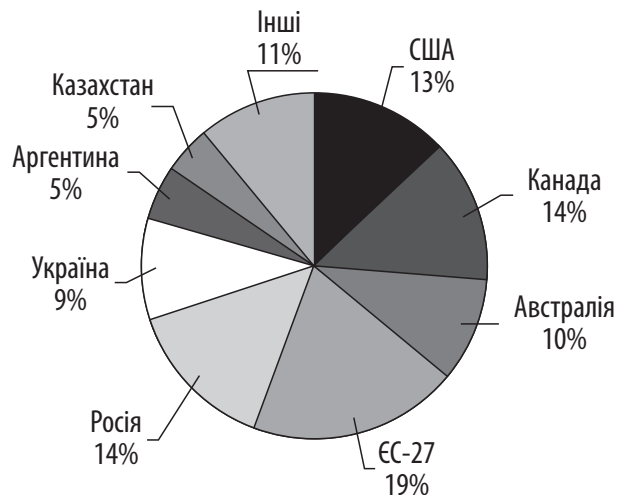
- А Харківській
- Б Дніпропетровській
- В Київській
- Г Миколаївській

24. Для виробництва більшості сучасних машин (літаків, комп'ютерів, телевізорів) потрібні сотні або тисячі різноманітних деталей, тому основними формами суспільної організації виробництва є
- А спеціалізація і кооперування
 - Б комбінування і кооперування
 - В концентрація і спеціалізація
 - Г спеціалізація і комбінування
25. Найрівномірніше на території України розташовані підприємства
- А лісозаготівлі
 - Б деревообробні
 - В лісохімічні
 - Г целюлозно-паперові
26. В Україні переважно в малих містах, селищах міського типу, великих селах розташовані
- А цукрові заводи
 - Б кондитерські фабрики
 - В м'ясокомбінати
 - Г рибоконсервні заводи
27. У якому випадку доцільно скористатися лише водним транспортом?
- А поїздка групи туристів з Луцька до Одеси
 - Б перевезення зерна з Черкас до Херсона
 - В постачання вугілля з Павлограда на Криворізьку ТЕС
 - Г доправлення сталюного прокату з Маріуполя до Львова
28. Територією якої області пролягає туристичний маршрут *«Геологічна пам'ятка природи «Базальтові стовпи» – Тунель закоханих» (смт Клевань) – заповідник «Поле Берестецької битви» – Острозький замок»?*
- А Тернопільської
 - Б Рівненської
 - В Київської
 - Г Житомирської
29. На політичній карті світу Україну позначено як
- А автономну республіку
 - Б підопічну територію ООН
 - В договірну федерацію
 - Г суверенну державу

30. Який з наведених процесів характерний для сучасної урбанізації?
- А концентрація населення й господарства у великих містах
 - Б зменшення частки міського населення в країнах, що розвиваються
 - В відтік населення з передмість до центрів великих міст
 - Г затухання «маятникових» міграцій
31. Яка тенденція характерна для розвитку й розміщення авіаракетнокосмічної промисловості у світі на сучасному етапі?
- А зміщення виробництва літаків та космічної техніки в країни, що розвиваються
 - Б концентрація виробництва у високорозвинених та окремих постсоціалістичних країнах
 - В зосередження основного виробництва авіаракетної техніки в нових індустріальних країнах
 - Г інтеграція більшості країн світу у виробництві цивільних та військових літаків і космічних ракет

32. Визначте вид продукції, структуру світового експорту (2016 р.) якого відображено на діаграмі.

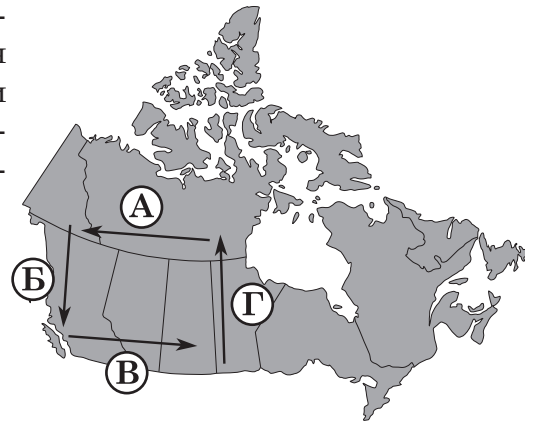
- А нафта
- Б деревина
- В пшениця
- Г текстиль

33. Укажіть місце Китаю на світовому ринку продукції загального машинобудування.
- А є найбільшим виробником, споживачем та імпортером верстатів
 - Б основний виробник та експортер промислових роботів
 - В виробляє високоточні дорогі види верстатів переважно на експорт
 - Г імпортує все необхідне металообробне та деревообробне устаткування
34. Малі індустріальні країни Європи вирізняються особливим типом їхньої участі в міжнародному географічному поділі праці –
- А експортують переважно сировину та напівфабрикати
 - Б спеціалізуються на виробництві окремих видів товарів і послуг
 - В мають моногалузеву структуру виробництва та експорту
 - Г виробляють зорієнтовану на внутрішній ринок продукцію

35. Одним з основних шляхів здійснення регіональної політики в країнах світу є залучення інвестицій з більш розвинених регіонів країни в менш розвинені. Укажіть основний географічний напрямок сучасної регіональної інвестиційної політики Канади.

- А
- Б
- В
- Г

36. Яку екологічну проблему спричинено екстенсивним розвитком пасовищного тваринництва в країнах Африки?

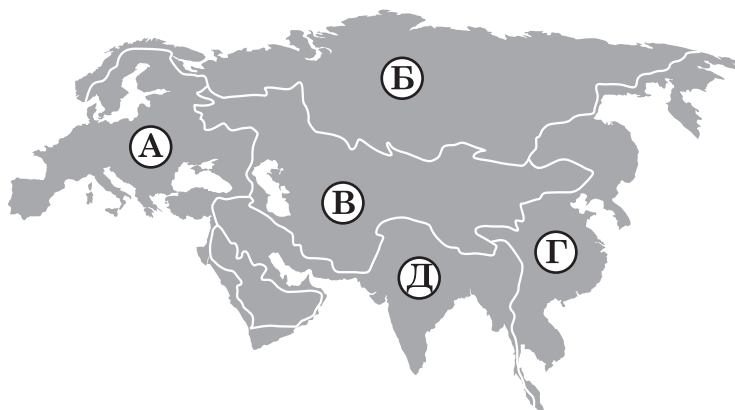
- А збільшення частки орних земель
- Б зменшення площі мусонних лісів
- В спустелення значних територій саван
- Г виснаження ґрунтів кормовими культурами

У завданнях 37–42 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. Установіть відповідність між річкою Євразії та басейном океану, до якого вона належить.

- 1 Ганг
- 2 Амур
- 3 Об
- 4 Рейн

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

38. Установіть відповідність між типом ґрунтів одного з регіонів України та домінуючим процесом, що спричиняє їхню деградацію.

- 1 дерново-підзолисті ґрунти Полісся
- 2 чорноземи Донеччини
- 3 сірі лісові ґрунти Поділля
- 4 каштанові ґрунти Причорномор'я

- А вторинне засолення
- Б утворення ярів
- В насипання териконів
- Г лавиноутворення
- Д заболочування

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

39. Визначте перспективний напрям розвитку для кожного виду економічної діяльності в Україні.

- 1 використання вторинної сировини
- 2 розвиток «індустрії комфорту»
- 3 упровадження біотехнологій
- 4 формування контейнерної системи

- А сільське господарство
- Б целюлозно-паперове виробництво
- В туризм
- Г виробництво промислового устаткування
- Д морський транспорт

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

40. Установіть відповідність між видом діяльності та містами України, де більшість працездатного населення зайнята виробництвом певного товару чи послуги.

- 1 видобування вугілля
- 2 виробництво електроенергії
- 3 обслуговування залізничних перевезень
- 4 обслуговування курортів

- А Жмеринка, Козятин
- Б Нетішин, Южноукраїнськ
- В Нововолинськ, Торецьк
- Г Моршин, Миргород
- Д Біла Церква, Обухів

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

41. Установіть відповідність між вугільним басейном та країною, у якій він знаходиться.

- 1 Аппалацький
- 2 Рурський
- 3 Сілезький
- 4 Кузнецький

- А Німеччина
- Б Велика Британія
- В Польща
- Г США
- Д Росія

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

42. Установіть відповідність між виробництвом та його місцем в економіці сучасної Індії.

- 1 торгівля
- 2 виробництво програмного забезпечення
- 3 текстильне виробництво
- 4 автомобілебудування

- А традиційна галузь, яка відіграє важливу роль в економіці
- Б галузь, що забезпечує країну продовольством і сировиною
- В нова галузь, що задовольняє зростаючий попит населення
- Г традиційна галузь сфери послуг
- Д нова галузь сфери послуг, що стрімко розвивається з кінця ХХ ст.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 51–56 мають по сім варіантів відповіді, з яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, варіанти відповіді, та запишіть їх у бланку А згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (*три цифри*) у спеціально відведеному місці бланка А. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

51. Укажіть спільні риси географічного положення Південної Америки та Африки.

- 1 розташовані у Східній півкулі
- 2 знаходяться на північ і південь від екватора
- 3 перетинаються північним тропіком
- 4 розміщені в помірних широтах
- 5 омиваються водами Тихого океану
- 6 розділені Атлантичним океаном
- 7 є сусідами Антарктиди

52. Визначте основні шляхи розв'язання проблеми недостатнього забезпечення водою населення й підприємств в Україні.

- 1 будівництво каналів для перерозподілення вод на території країни
- 2 розвиток поливного землеробства на півдні країни
- 3 осушення заболочених територій на півночі країни
- 4 упровадження водозберігаючих технологій на виробництві
- 5 створення водосховищ і ставків для зберігання води
- 6 створення рекреаційних районів біля річок та озер
- 7 будівництво гідроелектростанцій на малих гірських річках

53. Визначте характерні риси електротехнічного машинобудування в Україні.

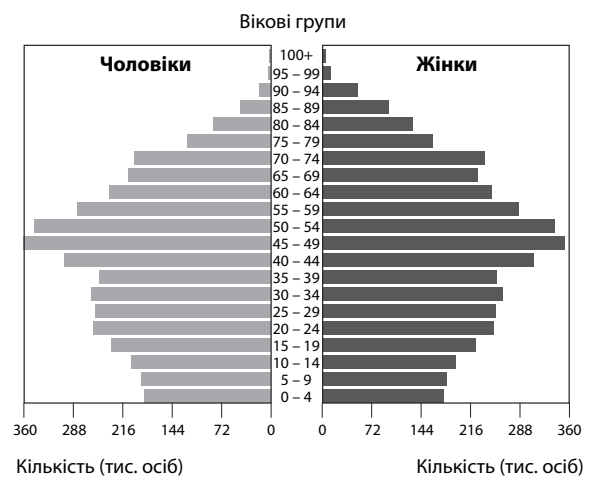
- 1 є галуззю міжнародної спеціалізації країни
- 2 використовує лише вітчизняні природні ресурси
- 3 орієнтується на внутрішній споживчий ринок
- 4 комбінується з металургійними заводами Придніпров'я
- 5 розвивається переважно у великих і середніх містах
- 6 модернізується за рахунок іноземних інвестицій
- 7 залежить від наявності всіх видів транспортних магістралей

54. Укажіть спільні ознаки Польщі й України.

- 1 унітарні республіки
- 2 члени Європейського Союзу
- 3 приморські держави
- 4 постіндустріальні країни
- 5 основні виробники транспортних засобів у Європі
- 6 конкуренти на світовому ринку сталі
- 7 експортери технологій і капіталу

55. Проаналізуйте статево-вікову піраміду, що характеризує населення однієї з країн. Які твердження відображають демографічну ситуацію в цій країні?

- 1 характерний перший тип відтворення населення
- 2 збільшується і народжуваність, і смертність населення
- 3 спостерігається збільшення чисельності населення в країні
- 4 зберігається переважання чоловіків у старших вікових групах
- 5 збільшується частка дітей у віковій структурі населення
- 6 відбувається «старіння» населення
- 7 зменшується кількість працездатного населення

56. Чому країни Африки, спеціалізуючись на виробництві сільськогосподарської продукції, не спроможні забезпечити себе продовольством?

- 1 у більшості країн переважають ґрунти з низькою родючістю
- 2 агрокліматичні ресурси недостатні для вирощування продовольчих культур
- 3 урбанізація спричинила дефіцит робочої сили в сільській місцевості
- 4 зберігається низький рівень продуктивності праці в сільському господарстві
- 5 сільське господарство має інтенсивний характер розвитку
- 6 чисельність населення збільшується швидше, ніж зростає виробництво продовольства
- 7 товарне сільське господарство набуло переважно монокультурного характеру

ЧЕРНЕТКА

Кінець зошита